

Laptiev Viacheslav

PhD in Economics, Associate Professor,

Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, Ukraine

**THEORETICAL AND METHODOLOGICAL APPROACH TO MODELING
PROBLEM-ORIENTED HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT**

Лаптів В.І.

кандидат економічних наук, доцент,

Харківський національний економічний університет імені Семена

Кузнеця, Україна

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО МОДЕЛЮВАННЯ
ПРОБЛЕМНО-ОРІЄНТОВАНОГО РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКИХ РЕСУРСІВ**

Abstract. *The article proposes a theoretical and methodological approach to modeling problem-oriented human resources development, which results in the formation of a system of human resources development tools based on taking into account risks and effects at all levels of management.*

Key words: *human resources, development, methodical approach, problem-oriented approach, factors*

Анотація. *В статті запропоновано теоретико-методичний підхід до моделювання проблемно-орієнтованого розвитку людських ресурсів, в результаті якого передбачено формування системи інструментів розвитку людських ресурсів на основі врахування ризиків та ефекту на всіх рівнях управління.*

Ключові слова: *людські ресурси, розвиток, методичний підхід, проблемно-орієнтований підхід, чинники*

Дуальність категорії «людські ресурси» полягає у можливості одночасної приналежності до об'єкту та суб'єкту управління. В першому випадку – як важливий ресурс держави та її територіальних одиниць, підприємств, що забезпечує певний рівень конкурентоспроможності на всіх рівнях управління. З іншого боку, саме людські ресурси виступають суб'єктом управління, що проявляється у якості державного управління, якості менеджменту на підприємствах тощо. Отже, людські ресурси – це стратегічні конкурентні переваги високого порядку, що мають бути поставлені в ранг пріоритетних для економічної безпеки та підвищення рівня конкурентоспроможності країни.

Питаннями розвитку людських ресурсів на різних рівнях управління займалися М. Армстронг, В. Веснін, А. Кібанов, Е. Лібанова, М. Мурашко, К.

Марченко, Н. Маркова, А. Ткаченко та ін. [1-7]. Однак вибір дієвих методів розвитку людських ресурсів й досі залишається не обґрунтованим та іноді відірваним від рівнів управління, що знижує ефективність процесу розвитку людських ресурсів.

Метою даного дослідження є обґрунтування послідовності етапів моделювання розвитку людських ресурсів на основі проблемно-орієнтованого підходу.

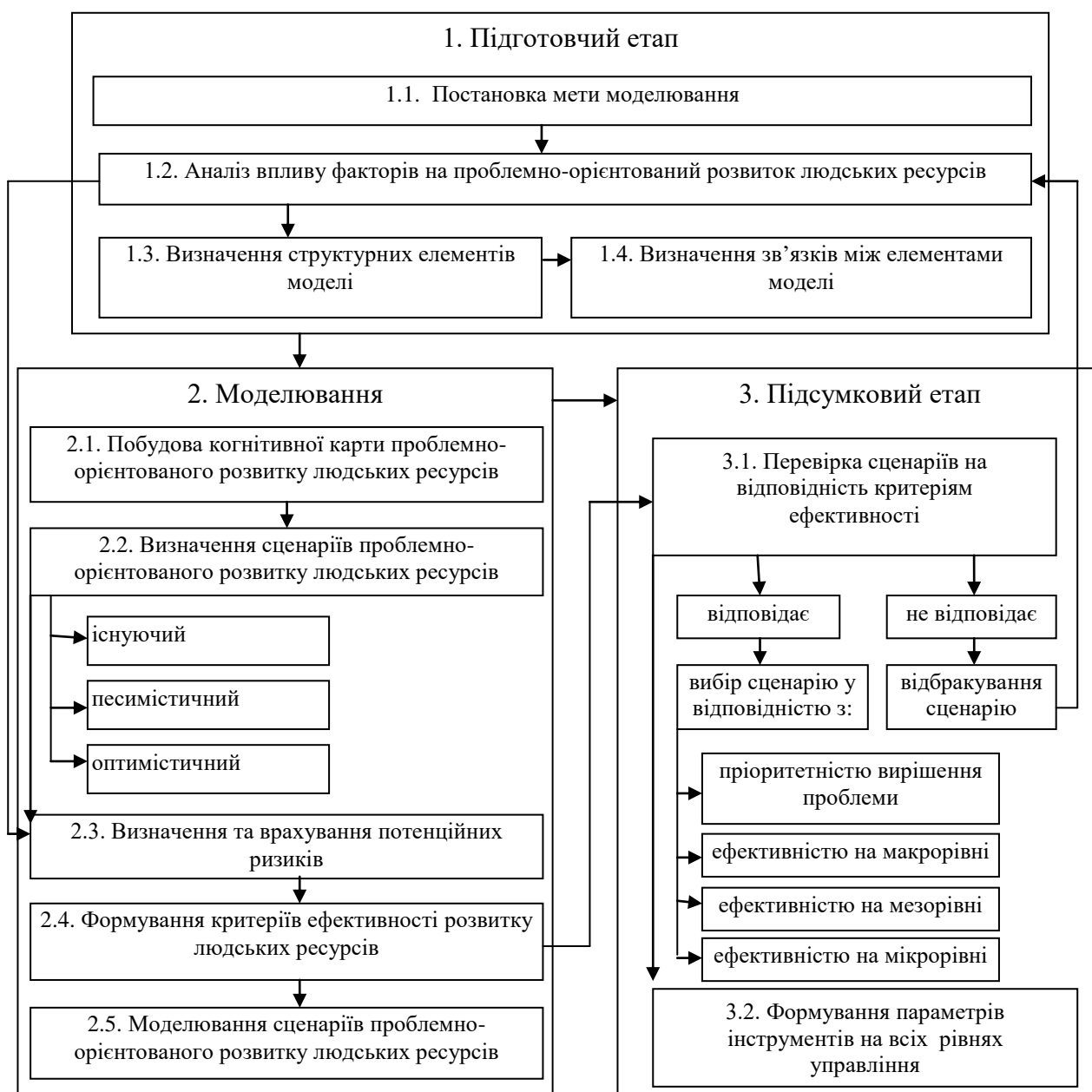
Розвиток людських ресурсів на макро-; мезо-; та мікрорівні має пріоритетне значення в успішній реалізації всіх реформ та трансформаційних процесів країни, та є необхідною умовою зміцнення конкурентної позиції та підвищення конкурентоспроможності України на міжнародній арені.

Реалії сьогодення вказують на низку проблем, пов'язаних з розвитком людських ресурсів та ефективністю ринку праці: відсутність людських ресурсів необхідної кваліфікації з причин відсутності конструктивного діалогу між ЗВО, представниками бізнесу та великих промислових підприємств й науки; відсутність дієвих методів стимулювання розвитку молоді; низька інформованість молоді про можливі вітчизняні та міжнародні гранти, щодо оволодіння новітніми навичками та компетентностями; слабе розуміння підприємств про необхідність виділення бюджету на розвиток персоналу підприємств; низька конкуренція ЗВО з міжнародними закладами; відтік кваліфікованих людських ресурсів в межах трудової міграції за кордон, що пов'язано також з неефективністю вітчизняної системи освіти та навчання, що спонукає отримувати її за кордоном через відсутній дієвий механізм дуального навчання.

Важливим завданням економічної політики країни має стати забезпечення умов розвитку людських ресурсів на мікро-; мезо-; макрорівні. Досягнення конкурентних переваг від використання людських ресурсів на всіх рівнях управління можливо за рахунок дієвих методів та інструментів розвитку людських ресурсів. При цьому вибір методів розвитку людських ресурсів та їх

параметрів має залежати від рівня управління та може бути обґрунтований на основі побудови моделі.

Теоретико-методичний підхід до моделювання проблемно-орієнтованого розвитку людських ресурсів може бути представлений у вигляді послідовності етапів: підготовчого, етапу моделювання та підсумкового, в результаті якого обирається раціональний набір інструментів проблемно-орієнтованого розвитку людських ресурсів (рис. 1).

Рис.1. Теоретико-методичний підхід до моделювання проблемно-орієнтованого розвитку людських ресурсів

Перший етап є підготовчим та передбачає визначення всієї інформації для проведення моделювання сценаріїв розвитку людських ресурсів.

На першому етапі визначається мета моделювання – формування дієвої системи інструментарію розвитку людських ресурсів на основі проблемно-орієнтованого підходу.

Досліджується вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища на розвиток людських ресурсів з урахуванням проблемно-орієнтованого підходу.

Також в межах даного етапу визначаються структурні елементи моделі та встановлюються зв'язки між ними. До структурних елементів моделі проблемно-орієнтованого розвитку людських ресурсів слід віднести соціальні гарантії, витрати на розвиток людських ресурсів, економічно-активне населення, рівень безробіття та зайнятості, рівень реальної заробітної плати, рівень освіти, потреба в робочій силі. В свою чергу дані елементи мають безпосередній вплив на макроекономічні показники розвитку національної, регіональної економіки та підприємств.

За результатами першого етапу методичного підходу на другому будується когнітивна карта проблемно-орієнтованого розвитку людських ресурсів на основі встановлення причинно-наслідкові зв'язків між всіма структурними елементами моделі.

Наступним етапом є визначення сценаріїв проблемно-орієнтованого розвитку людських ресурсів. За результатами виявлених проблем розвитку людських ресурсів та визначення їх пріоритетності на основі методу аналізу ієрархій будуються три сценарії проблемно-орієнтованого розвитку людських ресурсів: існуючий, песимістичний та оптимістичний. Для кожного з них формується перелік інструментів розвитку людських ресурсів з певними параметрами. Кожен сценарій має відповідні ризики, які необхідно врахувати моделі. Також важливим є формування критеріїв ефективності розвитку людських ресурсів за якісними та кількісними параметрами.

Після чого здійснюється моделювання сценаріїв проблемно-орієнтованого розвитку людських ресурсів та отримуються результати за трьома сценаріями.

Підсумковим етапом є вибір найбільш прийнятної сценарію в сучасних умовах за всіма критеріями ефективності та обмеженнями. У разі невідповідності критеріям сценарій відбраковується. Далі вибір остаточного сценарію відбувається в залежності до пріоритетності проблем у розвитку людських ресурсів та ефективністю на всіх рівнях управління: макро-, мезо-, мікрорівні.

В результаті чого буде сформовано систему інструментів проблемно-орієнтованого розвитку людських ресурсів.

Таким чином, науковим результатом статті є розробка теоретико-методичного підходу до моделювання проблемно-орієнтованого розвитку людських ресурсів, що передбачає формування системи інструментів проблемно-орієнтованого розвитку людських ресурсів на основі врахування ризиків та ефекту на всіх рівнях управління.

Практична значимість дослідження полягає в можливості обґрунтування системи інструментів розвитку людських ресурсів на основі проблемно-орієнтованого підходу. Подальші наукові дослідження лежать в площині розробки методологічного забезпечення проблемно-орієнтованого розвитку людських ресурсів.

REFERENCES:

1. Армстронг М. Практика управления человеческими ресурсами; пер. с англ. под ред. С. К. Мордовина. - 8-е изд. СПб.: Питер, 2004. - 832 с.
2. Маркова Н.С. Аналіз науко-методичних підходів до визначення категорії “розвиток персоналу” // Економічний простір. 2010. - № 42. - С. 247-256.
3. Колпаков В. Управління розвитком персоналу: теорія і практика // Персонал. - 2004. - № 11. - С. 64-69.
4. Управление персоналом организации: Учебник / Под ред. А.Я. Кибанова. 3-е изд., доп. и перераб. М.: ИНФРА-М, 2005. - 638 с.
5. Веснин В.Р. Практический менеджмент персонала: Пособие по кадровой работе. М.: Юристъ, 2001. 496 с.
6. Людський розвиток в Україні. Інноваційні види зайнятості та перспективи їх розвитку : монографія. / за ред. Е.М. Лібанової. К. 2016. 328 с.